

«شرق» سفر هیئت‌های فنی ایران و عربستان را در راستای توافق دوجانبه بررسی می‌کند

پاگشای سعودی

و... بخشی از پتانسیل لازم دو کشور را در این سال‌ها سوزانده و به امنیت در منطقه هم آسیب زده است.

این کارشناس در ادامه نقبی به گذشته می‌زند و یادآور می‌شود که روابط ایران و عربستان سعودی در سال‌های اخیر به دلیل درگیری‌های مختلف ژئوپلیتیکی و جنگ‌های نیابتی در منطقه تیره شده است؛ باین‌حال، به زعم سلیمی در سایه توافق پکن و احیای روابط دوجانبه، فرصت‌های بالقوه‌ای برای همکاری اقتصادی بین دو کشور تولیدکننده نفت وجود دارد که می‌تواند به رونق اقتصاد کشور متبوع آنها و ارتقای ثبات منطقه کمک کند. با این خوانش، سلیمی ایران و عربستان سعودی را به‌عنوان کشورهای همسایه و تولیدکنندگان بزرگ نفت قلمداد می‌کند که پتانسیل ایجاد همکاری‌ها و مشارکت‌های اقتصادی را دارند که می‌تواند به نفع هر دو کشور باشد.

به گفته سلیمی، در سال ۲۰۲۰ عربستان سعودی رتبه ۲۰ اقتصاد جهان از نظر تولید ناخالص داخلی (دلار فعلی آمریکا)، شماره ۳۰ در صادرات، شماره ۳۰ در واردات و اقتصاد شماره ۵۳ از نظر تولید ناخالص داخلی سرانه بوده است. با ذکر این آمار، سلیمی تأکید دارد زمانی که ایران و عربستان سعودی وارد دیپلماسی اقتصادی بعد از برقراری روابط دیپلماتیک شوند، می‌توانند از منافع متقابل بهره ببرند و به آنها اجازه می‌دهد از نقاط قوت و منابع یکدیگر استفاده کنند. این تحلیلگر باور دارد که دیپلماسی اقتصادی این پتانسیل را دارد که با ایجاد فضای مثبت همکاری، تنش‌های سیاسی بین دو کشور را کاهش دهد؛ به‌ویژه اینکه ایران و عربستان هر دو عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) هستند و نقش مهمی در بازار جهانی انرژی دارند.

سلیمی در حوزه انرژی ایران روی این نکته تمرکز می‌کند که صنعت نفت و گاز ایران نیازمند صد میلیارد دلار و صنعت برق هم نیازمند ۲۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است که تأمین این سرمایه در شرایط تحریمی به‌هیچ‌وجه امکان‌پذیر نیست. بنابراین از منظر این تحلیلگر، توافق ایران و عربستان شاید بتواند روزه روشنی را در مقوله رشد سرمایه‌گذاری اقتصادی برای تهران ایجاد کند. پیرو این نکته، محمد الجدعان، وزیر دارایی عربستان سعودی، اسفند سال گذشته در دومین دوره کنفرانس بخش مالی اعلام کرد که بعد از توافق بین دو کشور، سرمایه‌گذاری‌های عربستان در ایران ممکن است بسیار به‌سرعت اتفاق بیفتد.

این کارشناس در عین حال به حوزه پتروشیمی ایران هم ورود کرده و عنوان می‌کند که در گزارش گروه «فیچ سلوشنز» درباره پتروشیمی در ایران آمده است که تهران می‌خواهد

در ادامه ارزیابی این کارشناس، او به شکل جزئی‌تر روی دستوره‌های احیای روابط ایران و عربستان برای تهران تمرکز می‌کند و بر این باور است که احیای این روابط در کام اول از تنش‌های فرسایشی و صرف هزینه‌های سیاسی، دیپلماتیک، انسانی، نظامی، دفاعی، امنیتی، لجستیک و اقتصادی جلوگیری می‌کند و از همه مهم‌تر سلیمی متذکر می‌شود که برقراری این روابط به ارتقای امنیت دو کشور و کل منطقه غرب آسیا و خاورمیانه کمک شایانی خواهد کرد که مشخصاً پایان جنگ یمن در صدر و اولویت این موضوع قرار دارد.

در راستای این نکته محمدعلی سلیمی، هم‌زمان با ورود هیئت فنی عربستان سعودی به تهران، خبرها حکایت از آن داشت که یک هیئت سعودی بعدازظهر روز شنبه وارد صنعا شده‌اند. این اولین سفر یک هیئت سعودی به صنعا پس از جنگ یمن محسوب می‌شود. این در حالی است که عصر روز شنبه یک هیئت عمانی وارد شهر صنعا شده بود. روز جمعه نیز خبرگزاری رویترز به نقل از دو منبع آگاه نوشت یک هیئت سعودی-عمانی تصمیم دارد «هفته آینده با هدف دستیابی به توافق و آتش‌بس دائم در یمن، به صنعا برود». رویترز به نقل از دو منبع آگاه افزود: «قرار است در جریان این سفر درباره مسائل مربوط به بازگشایی کامل بنادر و فرودگاه‌های یمن، پرداخت حقوق کارکنان و انتقال سیاسی قدرت گفت‌وگو صورت بگیرد». البته جنبش انصارالله یمن اعلام کرد هنوز زود است به‌طور قطع گفت که مذاکرات کنونی در صنعا با هیئت‌های عمان و عربستان برای تحقق صلح موفقیت‌آمیز خواهد بود. محمد البختی، عضو دفتر سیاسی انصارالله یمن، در توییتی نوشت: «هنوز زود است به‌طور قطع بگوییم مذاکرات کنونی در صنعا با هیئت‌های عمان و عربستان برای تحقق صلح حتما موفقیت‌آمیز خواهد بود؛ اما واضح است که فضای صلح بر منطقه حاکم است که موجب امیدواری و خوش‌بینی است».

در کنار آن، محمد عبدالسلام، رئیس هیئت صنعا در مذاکرات صلح یمن، گفت توقف حملات، برداشته‌شدن کامل محاصره، پرداخت حقوق از درآمد‌های نفت و گاز، خروج نیروهای خارجی از یمن و پرداخت غرامت و بازسازی از مطالبات ماست. در همین رابطه سلیمی معتقد است اگرچه راه برای برقراری صلح دائمی و پایان همیشگی جنگ ۹ساله در یمن طولانی است، اما برقراری روابط ایران و عربستان اولین و مهم‌ترین گام را فراهم کرد و بعد از آن می‌توان عنوان کرد که آتش جنگ فروکش کرده است. این کارشناس اعتقاد دارد همه طرفین از عربستان گرفته تا تهران، دیگر تمایلی برای تداوم تنش ندارند؛ چراکه جنگ‌های منطقه‌ای از یمن تا سوریه، عراق

شرق؛ به فاصله ۴۸ ساعت بعد از دیدار حسین امیرعبداللهیان و فیصل بن‌فرحان، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی، شاهد سفر هیئتی از ریاض به تهران بودیم. خبر سفر این هیئت فنی بعدازظهر شنبه از سوی خبرگزاری رسمی عربستان (واس) مخابره شد. آن‌گونه که واس گزارش داد، در پی توافق‌های انجام‌شده میان تهران و ریاض، روز شنبه یک هیئت فنی از عربستان برای بازدید از سفارتشان در تهران و بررسی مکانیسم بازگشایی آن و همچنین بازگشایی کنسولگری عربستان در مشهد، وارد تهران شد. ریاست هیئت سعودی را ناصر بن‌عوض آل‌عنوم بر عهده دارد و این هیئت در مقر وزارت خارجه در تهران با مهدی هندوست دیدار کرد. هیئت سعودی در این دیدار از استقبال گرم مسئولان وزارت خارجه ایران و تسهیل روند سفر هیئت عربستان به ایران تقدیر و تشکر کرد. دیروز (یکشنبه) نیز ایسنا گزارش داد که هیئت فنی دولت عربستان سعودی از ساختمان سفارت این کشور در خیابان نیلوفر تهران بازدید کرد. این بازدید از صبح دیروز آغاز شد. در مقابل، بر اساس اعلام منابع خبری، هیئتی فنی از جمهوری اسلامی ایران نیز هفته جاری برای بازدید از سفارتخانه تهران در ریاض و فراهم‌کردن مقدمات بازگشایی سفارت ایران در عربستان، راهی این کشور خواهد شد.

احیای روابط با ریاض چه دستاوردی برای تهران و ریاض دارد؟

با توافق اسفندماه سال گذشته و دیدار پنجشنبه هفته قبل میان مقامات جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی بر سر احیای روابط دوجانبه و همچنین میزبانی و نقش چین، بسیاری از رسانه‌های داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی از ابعاد و زوایای مختلف به این موضوع پرداخته‌اند؛ اما به شکل مشخص احیای روابط عربستان و ایران چه دستاورد و خروجی‌ای برای تهران به دنبال دارد؟

محمدعلی سلیمی ابتدابه ساکن در راستای سفر هیئت سعودی به ایران این ارزیابی را دارد که اگرچه در توافق ۱۹ اسفند یک بازه زمانی دوماهه برای سفر هیئت‌های فنی به منظور فراهم‌کردن بستر در جهت بازگشایی سفارتخانه‌ها و تبادل سفرا در نظر گرفته شده است، اما عربستان سعی دارد هرچه سریع‌تر نسبت به برقراری روابط دیپلماتیک با ایران گام‌های عملیاتی را بردارد. این تحلیلگر در گفت‌وگو با «شرق» نگاه مشابهی را برای جمهوری اسلامی ایران قائل است و تأکید دارد که تهران هم با اعزام هیئت خود به ریاض در روزهای پیش‌رو، سعی دارد مناسبات هرچه زودتر برقرار شده و روابط حالت رسمی به خود بگیرند.

نمونه، تحلیلگر حوزه بین‌الملل اعتقاد دارد تهران نیز می‌تواند در بخشی از این پروژه‌های عربستان ورود کند.

سلیمی رسیدن ایران به این نقطه و تحقق دستاوردهای ملموس، به‌خصوص در حوزه تجاری از احیای روابط ایران و عربستان برای تهران را مستلزم چند نکته می‌داند که اولین و مهم‌ترین آن، پایان عملی و زودهنگام جنگ یمن و مدیریت انصارالله و حوثی‌ها از سوی تهران است. در این راستا، به باور این تحلیلگر، اگر عربستان در صحنه عمل ببیند که تهران نقش مثبت و سازنده‌ای را در پایان‌دادن به جنگ یمن ایفا کرده است، می‌تواند در ادامه ریاض را مشتاق به تقویت روابط اقتصادی با تهران کند. در گام دوم، سلیمی یادآور می‌شود که تهران باید به تفاهم متقابل و درک صحیحی از نیازهای ریاض برسد. در این راستا به «شرق» می‌گوید: «تدوین یک طرح همکاری که به نفع هر دو کشور باشد، مستلزم درک متقابل بین دولت‌های ایران و عربستان است. رهبران هر دو طرف باید مزایا و تفاوت‌ها را بشناسند تا به حوزه‌های سودمند متقابل بپردازند. در این صورت گام‌های عملی توسعه روابط اقتصادی شکل خواهد گرفت».

این تحلیلگر، مهم‌ترین و آخرین گام را کنارزدن چالش‌ها و بحران‌های سیاست خارجی ایران می‌داند. به باور سلیمی، تهران باید اختلاف‌های پادمانی با آژانس و مناقشات خود با غربی‌ها را در احیای برجام و جنگ اوکراین هرچه سریع‌تر حل‌وفصل کند تا بستر برای سرمایه‌گذاری کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای فراهم شود. در غیر این صورت، مفسر حوزه سیاست خارجی اذعان دارد که مناسبات ایران و عربستان، حتی در سایه رسیدن به نقطه مطلوب نیز از تعاملات دیپلماتیک فراتر نخواهد رفت و دستاورد ملموس تجاری چندانی برای تهران در بر نخواهد داشت.

تولید پتروشیمی را تا سال ۲۰۲۶ به ۴۰ میلیون تن در سال برساند که تحقق آن، مستلزم ۷۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است. با بیان نکته یادشده، سلیمی اعتقاد دارد در این حوزه‌ها می‌توان از ظرفیت شرکت‌های «سایبک» و «آرامکو» عربستان سعودی استفاده کرد. این تحلیلگر، ایران و عربستان سعودی را کشورهای همسایه با فرصت‌های اقتصادی مغتنم و متنوع می‌بیند که می‌توانند منافع متقابل را برای پیوستن به نیروها به همراه داشته باشند. با این ارزیابی، سلیمی به «شرق» می‌گوید: «بدون شک تنش‌های سیاسی و دیپلماتیک بین این دو کشور در هر دو زمینه منطقه‌ای و جهانی وجود دارد، ولی یک سرمایه‌گذاری مشترک می‌تواند کاتالیزوری برای هر دو کشور برای صلح، ثبات و شکوفایی اقتصادی باشد».

این سکه روی دیگری هم دارد؛ چراکه سلیمی از بستری مناسب برای حضور ایران در بازارهای عربستان می‌گوید. در یک مورد مشخص، این تحلیلگر عنوان می‌کند که برای کاهش مصرف نفت در تولید برق، عربستان سعودی قصد دارد کل بخش تولید، توزیع و انتقال برق خود را ارتقا دهد. علاوه بر این، عربستان سعودی بیش از ۵۸ گیگاوات انرژی خورشیدی و بادی توسعه خواهد داد و تمام نیروگاه‌هایی را که از نفت و گازوئیل استفاده می‌کنند، به تدریج حذف خواهد کرد. سلیمی در ادامه می‌گوید که عربستان سعودی همچنین قصد دارد زیرساخت‌های قدیمی انتقال و توزیع خود را با فناوری شبکه هوشمند جایگزین کند و اتصال بین‌المللی به شبکه را ارتقا دهد. تخمین زده می‌شود این کشور ظرفیت تولید برق خود را تقریباً دو برابر کند و از ۸۲ گیگاوات در سال ۲۰۱۸ به ۱۶۰ گیگاوات تا سال ۲۰۴۰ برساند. برای دستیابی به این هدف، دولت سالانه حدود پنج میلیارد دلار در تولید و چهار میلیارد دلار در توزیع و انتقال سرمایه‌گذاری خواهد کرد. با ذکر این دو

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran